

Checklist Rekenen Groep 3

1. Tellen tot 20

Als kleuters, in groep 1 en groep 2, zijn de kinderen bezig met de zogenaamde voorbereidende rekenvaardigheid. Onderdelen hiervan zijn ordenen en seriatie. Dit laatste is een voorwaarde om de telrij goed te begrijpen.

In groep 3 leren de kinderen tellen tot 20 (minimaal). Het gaat hierbij niet om een opgezegd versje, maar om 'echt' tellen.

Sommige kinderen kunnen wel de **getallenrij tot 20** opzeggen, maar begrijpen misschien niet echt goed dat 8 groter is dan 6. Kinderen met weinig getalbegrip krijgen het later in groep 4 en 5 moeilijk met optellen, aftrekken, vermenigvuldigen en delen.

Het komt regelmatig voor dat pas in groep 5 wordt opgemerkt dat het niet goed gaat met het rekenen van sommige kinderen, terwijl er eigenlijk al problemen met rekenen in groep 3 waren.

Hoe kun je zelf het tellen controleren?

Bij tellen gaat het niet om het uit het hoofd opzeggen van de getallen tot 10 of 20. Bij echt tellen moet je kind **tegelijkertijd wijzen en tellen**. Als je kind de appels op de fruitschaal telt dan moet het aanwijzen van een appel en het zeggen van het getal tegelijk gaan.

Verder kun je de getallen voor en na een willekeurig getal in de telrij laten opnoemen. Je vraagt bijvoorbeeld: **'welk getal komt er na 5?'** of **'welk getal komt er voor 8?'** Ook kunt je van achter naar voor laten tellen.

Dit kun je uitbreiden door vanaf een willekeurig getal vooruit of achteruit te laten tellen: **'Tel eens vanaf 4?'** Als deze oefeningen je kind enige moeite kosten, dan kun je dit regelmatig oefenen tot het geen enkele moeite meer kost.

2. Getallen splitsen

Bij het rekenen in groep 3 moeten de kinderen uiteindelijk het splitsen van alle getallen tot 10 makkelijk kunnen. Dit splitsen is een belangrijke basis voor het optellen en aftrekken tot 20. Denk hierbij aan een som zoals:

$$8 + 7 = \dots$$

Het goed kunnen splitsen van de getallen is dus **heel belangrijk!** Je kunt dit thuis goed oefenen om te voorkomen dat je kind in groep 4 problemen krijgt met het optellen en aftrekken met grotere getallen.

Niet alleen voorkom je later problemen, ook het optellen en aftrekken onder de 10 gaat veel makkelijker als jouw kind goed kan splitsen.

Als jouw kind bijvoorbeeld weet dat je 9 kunt splitsen in 5 en 4, dan kan het ook de volgende sommen snel oplossen.

$$5 + 4 = \dots$$

$$9 - 5 = \dots$$

$$9 - 4 = \dots$$

De volgende oefening is eigenlijk bedoeld voor het optellen over het tiental heen. Je kunt ook heel goed op deze manier het **splitsen oefenen** voor groep 3. Je neemt dan boontjes (of iets anders) en je legt er dan bijvoorbeeld 9 op tafel. Vervolgens kun je je kind vragen er 5 apart te leggen. Hoeveel zijn er dan nog over?

3. Rekentaal

Het is van belang dat de kinderen in groep 3 weten wat woorden zoals '**meer**', '**meest**', '**minder**', '**minst**' en '**evenveel**' betekenen. In veel rekenlessen (en contextsommen) komen deze begrippen terug. De kinderen leren de betekenis van deze begrippen uiteraard op school, maar het kan geen kwaad om thuis te *checken* of jouw kind een opdracht met één van deze begrippen erin verwerkt, begrijpt. Je kunt deze woorden ook dagelijks, spelenderwijs gebruiken. "Ik heb hier 2 snoepjes. Heb jij er evenveel?"

De kinderen werken in het begin van het schooljaar met de begrippen '**erbij**' en '**eraf**'. Vanuit deze aanduidingen gaan de kinderen over naar het gebruik van het + en - teken.

4. De sprong met 10

Een ander onderdeel van rekenen groep 3 dat geoefend kan worden is de '**sprong met 10**'. We bedoelen hiermee de volgende soort sommen:

$$10 + 4 = \dots$$

$$10 + 8 = \dots$$

16 - 10 = ...

14 - 10 = ...

5. Wat moet mijn kind in groep 3 kunnen?

Ieder kind leert in een eigen tempo. Toch willen we hier een indicatie geven van het 'niveau' van eind groep 3, omdat we deze vraag vaak krijgen. Dit doen we aan de hand van de **leerlijnen** en tussendoelen zoals deze (voor hele getallen) zijn opgesteld door het zogenaamd TAL-team (Bron: 'Jonge kinderen leren rekenen - Tussendoelen annex leerlijnen', TAL-team, Wolters-Noordhoff).

Zoals eerder aangegeven, kunnen kinderen de telrij tot 20 opzeggen en ook echt begrijpen. Dit betekent dat ze vanaf elk getal tot 20 kunnen terugtellen en doortellen. Ze kunnen de getallen onder de 20 ook goed op een **getallenlijn** plaatsen.

Aan het einde van het schooljaar van groep 3 kunnen kinderen tot 20 optellen en aftrekken. Tot 10 hebben ze dit redelijk geautomatiseerd. Hier wordt vervolgens in groep 4 ook nog mee geoefend als dat nodig is. Het automatiseren tot 20 heeft meer tijd en aandacht nodig en ook daar wordt in groep 4 en 5 mee geoefend.

Het TAL-team geeft bij de bespreking van de leerdoelen ook het volgende aan:

Het rekenen is voor groep 3 geen afgesloten leerstofterrein: het rekenen tot 100 hoeft niet tot groep 4 te wachten. Tellen met tien en rekenen met tientallen kan ook al in groep 3 beginnen, net zoals betekenis geven aan getallen tot 100. (Bron: 'Jonge kinderen leren rekenen - Tussendoelen annex leerlijnen', TAL-team, Wolters-Noordhoff)

Het werken met deze **hele getallen** is de belangrijke basis voor andere rekenonderdelen. De kinderen maken ook een begin met rekenen met geld, meten, tijd en ruimtelijk inzicht. Je kunt hier rekening mee houden door thuis **spelenderwijs** met je kind hiermee bezig te zijn.

Ga bijvoorbeeld met je kind '**winkeltje spelen**' met geld (of plastic geld). Dit kun je doen met 1 euromunten, 2 euromunten, briefjes van 5 euro en briefjes van 10 euro.

Stel je kind ook vragen over voorwerpen zoals 'Welke is langer of korter?'. Kinderen gaan zo langzaam maar zeker inzicht krijgen in afmetingen en verhoudingen.

6. Mijn kind met rekenen in groep 3 helpen?

Het is nuttig en zinvol om als ouder meteen vanaf groep 3, bij de start van het formele rekenen, nauw betrokken te zijn bij de vorderingen van je kind. Als het in het begin van

groep 3 niet goed gaat met rekenen, is het van belang om snel in te grijpen. Het kan zijn dat de **voorbereidende rekenvaardigheden** (uit groep 1 en 2) niet voldoende ontwikkeld zijn. Ook kunnen er rekenproblemen ontstaan door het ontbreken van goede uitleg en oefening.

Het hoeven natuurlijk niet altijd echte problemen met rekenen in groep 3 te betreffen. Je kunt je kind ook helpen en ondersteunen als het gewoon goed gaat, maar je het gevoel hebt dat er misschien wel meer in zit. Extra oefening bij rekenen is altijd zinvol, mits er op het **juiste niveau** wordt geoefend. Een **goede opbouw van de rekensommen** is ook van belang.

Als je als ouder denkt: **er klopt iets niet**. Ik begrijp niet dat mijn zoon of dochter deze fouten maakt in deze sommen dan raad ik je aan om eerste te **controleren** of je kind het tellen wel *echt* goed begrijpt.

7. De cito-toets rekenen groep 3, een D- of E-score?

Op veel scholen in Nederland wordt er twee keer per jaar een Cito-toets rekenen afgenomen. De toets die rond januari/februari wordt afgenomen wordt **Cito Rekenen M3** genoemd. M3 staat voor 'midden groep 3'. De toets die rond juni aan de kinderen wordt voorgelegd heet **Cito Rekenen E3** (eind groep 3).

I t/m V		A t/m E	
I 20%	20% hoogst scorende leerlingen	A 25%	25% hoogst scorende leerlingen
II 20%	20% boven het landelijk gemiddelde	B 25%	25% ruim boven tot net boven het landelijk gemiddelde
III 20%	20% landelijk	C 25%	25% net tot ruim onder het landelijk gemiddelde
IV 20%	20% onder het landelijk gemiddelde	D 15%	15% ruim onder het landelijk gemiddelde
V 20%	20% laagst scorende leerlingen	E 10%	10% laagst scorende leerlingen

bron: www.cito.nl

De **uitslagen van deze Cito-toetsen** rekenen worden meestal op het rapport weergegeven met de scores A t/m E en/of I t/m V. In de afbeelding hiernaast is de uitleg van de scores getoond (bron: www.cito.nl).

Als je kind een D- of een E-score heeft behaald op de cito-toets in groep 3, dan raad ik je aan in ieder geval in **gesprek met de leerkracht** van je kind te gaan om samen te bekijken met welke rekenonderdelen je kind moeite heeft. Misschien heeft je kind behoefte aan extra uitleg of kan met wat extra oefening resultaat worden behaald.

In de meeste rekenmethoden op school is er naast de 'gewone lesstof' ook **herhalingsstof** voor de kinderen die het moeilijk vinden en er is extra lesstof voor de kinderen die meer uitdaging nodig hebben.

De rekenproblemen kunnen ontstaan zijn door een onvoldoende ontwikkelde **voorbereidende rekenvaardigheid** (in groep 1 en 2). De cito-toetsen rekenen in groep 3 toetsen weinig op de voorbereidende rekenvaardigheid. Er zijn toetsen beschikbaar die specifiek de voorbereidende rekenvaardigheid toetsen waardoor duidelijk wordt of dit voldoende is ontwikkeld. Je kunt dit navragen op school of bij een extern bureau.

Het hoeft natuurlijk niet zo te zijn dat een **lage score** altijd verband houdt met een slecht ontwikkelde voorbereidende rekenvaardigheid. Als dit echter wel het geval blijkt te zijn dan is het goed om hier meteen aandacht aan te besteden.

8. Rekenen Groep 3 Oefenen

Kinderen van 6 jaar zijn enorm leergierig. Als je het rekenen leuk maakt, zullen ze dan ook niet opzien tegen het **oefenen met rekenen in groep 3**.

Het tellen is iets wat je heel goed elke dag even kunt oefenen. Ook eenvoudige sommen zijn goed **dagelijks kort te oefenen**.

Een goed uitgangspunt is om kinderen in groep 3 **tien minuten per dag** te laten oefenen. Per groep kun je daar steeds tien minuten bij optellen, dus een kind in groep 6 zou per dag veertig minuten aan huiswerk en oefenen kunnen besteden. (Bron: 'Wat écht werkt, 27 evidence based strategieën voor het onderwijs', David Mitchell, 2015)

Tips om thuis te oefenen

- Zoek een rustige plek uit om te gaan zitten met je kind. Geen televisie in de buurt, zo min mogelijk afleiding.
- Maak het gezellig. Net zoals wanneer je bijvoorbeeld jouw kind voorleest, zal het ook genieten van de één-op-één-aandacht die er tijdens het oefenen is. Hiervoor is het oefenen met een oefenboek meer geschikt dan een online oefenprogramma.
- Oefen niet te lang achter elkaar. Liever elke dag of om de dag even oefenen dan in een paar dagen een heel oefenboek door. Zo kan je kind zich goed concentreren en

met een blij gevoel stoppen met oefenen. Een ander voordeel is dat het een volgende keer dan weer zin heeft om te oefenen, het was immers leuk.

- Geef niet alleen aan wat je kind niet goed doet, maar geef vooral complimenten bij een goed antwoord of goede denkwijze. Dit werkt motiverend! (in plaats van ontmoedigend.)
- Oefen rekenen ook in dagelijkse situaties. Tel bijvoorbeeld de treden van de trap, of de appels op de fruitschaal.

Als je sommen (niveau 'rekenen groep 3') met je kind gaat oefenen, is het wel belangrijk om sommen op het **juiste niveau** te oefenen en met een goede opbouw. De sommen aan het begin van groep 3 zijn natuurlijk moeilijker dan aan het einde van groep 3. Als je je kind sommen voorschotelt die nog te moeilijk zijn, kan dat niet goed zijn voor het zelfvertrouwen en het plezier in het rekenen.

Verder is het goed om **samen met je kind te oefenen** om zo goed in de gaten te houden welke sommen je zoon of dochter lastig vindt. Zet je kind dus niet alleen achter een oefenprogramma op de computer.

In de cito toetsen rekenen in groep 3 worden veel sommen in de vorm van een plaatje weergegeven. Dat vinden sommige kinderen een stuk lastiger dan een 'kale som'. Ook hier kun je mee **oefenen**. (Tip: de oefenboeken rekenen van <http://www.aandachtvoorrekenen.nl>)